

22. januar 2025

Høringsvar til Anbefalinger til en flerårig evidensbaseret alkoholpolitik

Grønlands Erhverv takker indledningsvist for den fremsendte høring af anbefalinger til en flerårig evidensbaseret alkoholpolitik.

Grønlands Erhverv finder det aldeles positivt, at der er fokus på at fremme folkesundheden med særligt fokus på de samfundsøkonomiske konsekvenser, et alkoholmisbrug medfører.

Som bekendt mangler vi folk i Grønland og alt, der kan bidrage til at styrke befolkningen, er positivt.

Grønlands Erhverv finder det imidlertid bekymrende og kritisabelt, at der aktivt er taget stilling til, at erhvervslivet ikke skal inddrages i udarbejdelsen af fremtidens alkoholpolitik, men at erhvervslivet samtidig er afgørende for implementeringen af den fremtidige alkoholpolitik. Grønlands Erhverv anerkender, at motivationen for at udarbejde en national alkoholpolitik er baseret i folkesundhedsmæssige hensyn, men man må fra centralt hold også forholde sig til de økonomiske konsekvenser, en alkoholpolitik vil have. Hertil bemærkes, at erhvervslivet netop er en afgørende spiller for implementeringen af en alkoholpolitik, hvorfor det synes naturligt og uundgåeligt, at erhvervslivet byder ind med de erfaringer, de har på området, for at sikre den bedst mulige implementering og efterlevelse af en alkoholpolitik.

Det er angivet, at ét af de ti principper for fremtidens alkoholpolitik er, at denne skal være evidens- og erfaringsbaseret. Før dette princip kan anses som opfyldt, er det efter vores vurdering nødvendigt at indsamle yderligere evidens og erfaring. De fremsendte anbefalinger til en fremtidig alkoholpolitik synes primært at være baseret på WHO's tilkendegivelser og et relativt tyndt datagrundlag fra Grønlands Statistik. WHO er naturligvis en stærk stemme og stor vidensbank inden for folkesundhed, men Grønlands Erhverv finder det oplagt at gå i dybden med de erfaringer, der er gjort i andre nordiske lande. Danmark, Norge og Sverige har lignende udfordringer med en stor andel af unge, der drikker for meget. Norge og Sverige fører begge en restriktiv alkoholpolitik med begrænsede udskænkningstider og monopol på salg af alkohol, men dette har tydeligvis ikke haft den ønskede effekt på unges alkoholforbrug. Det er tilsvarende ikke Grønlands Erhvervs opfattelse, at strenge regler om adgangen til alkohol vil løse de problemer, Grønland har. Misbruget af alkohol er ikke udsprunget af butikernes åbningstider, det er en alkoholkultur og et mindset, der skal ændres.

I ønsket om at basere den fremtidige alkoholpolitik på erfaring er det oplagt at skele til vores islandske naboer. Den islandske model til at bekæmpe et stigende alkoholforbrug baserer sig på fem grundsten: 1) Styrk det sociale miljø, 2) brug lokalsamfundet i sin helhed, 3) styrk lokal viden og engagér de lokale, 4) involvér forskere, politikere, praktikere og borgere til en forenet styrke, og 5) løsningen skal matche problemet.¹ Island har haft stor succes med at bekæmpe det stigende alkoholforbrug og dette helt uden strenge regler om salg og udskænkning af alkohol. Det er en alkoholkultur, der skal ændres.

Grønlands Erhverv ser i de fremsendte anbefalinger, at der også lægges op til tiltag, der skal styrke fællesskaber m.v. Det er særdeles positivt, og det er vores anbefaling, at der lægges mere vægt på disse sociale tiltag i den fremtidige alkoholpolitik.

Grønlands Erhverv havde gerne set, at anbefalingerne havde forholdt sig til de konsekvenser, nogle af anbefalingerne vil have for arbejdsstyrken i samfundet, særligt i de mindre bosteder, hvor eksisterende butikker må lukkes eller nedskæres, hvis anbefalingerne gennemføres.

Vi vil nedenfor give vores bemærkninger til de enkelte anbefalinger.

---

¹ [5 grundprincipper fra Den Islandske Model | Alkohol & Samfund](#)

Anbefaling 1: Indfør et offentligt ejet alkoholmonopol

Grønlands Erhverv ser ingen positiv effekt ved denne anbefaling. Hvis detailhandlen skal bevare den nuværende prissætning, er det nødvendigt, at de har adgang til salg af alkohol. Dvs., at hvis der indføres et offentligt alkoholmonopol vil detailhandlen være nødsaget til at hæve priserne på dagligvarer betydeligt. Anbefalingen vil derfor have en direkte negativ konsekvens for den almindelige borger, der vil få øgede leveomkostninger i et allerede dyrt samfund.

Hertil kommer, at der ikke er evidens for at antage, at et offentligt alkoholmonopol vil have den ønskede effekt for folkesundheden, jf. erfaringer fra de nordiske lande og den islandske model ovenfor.

Endelig har Grønlands Erhverv svært ved at se, hvordan et offentligt alkoholmonopol med krav om trænet personale m.v. vil kunne lade sig gøre rent praktisk i bygderne og de mindre bosteder.

Anbefaling 2: Indfør et fagligt bevillingsnævn i alle kommuner

Det vil være detailhandlen og hotel og restaurationsbranchen, der skal implementere de anbefalinger og beslutninger, der træffes i bevillingsnævnene.

Det er erhvervslivet der har størst kompetence i forhold til, hvordan beslutningerne og anbefalingerne bedst implementeres, det vil derfor være af afgørende betydning, at erhvervslivets synspunkter afspejler sig i de beslutninger der træffes. Alternativt vil der kunne blive truffet beslutninger, der ikke er realiserbare.

Grønlands Erhverv skal på denne baggrund indstille til, at detailhandlen og restaurationsområdet fortsat har sæde i bevillingsnævnene.

Anbefaling 3: Begræns tider for salg og udskænkning af alkohol

Grønlands Erhverv ser ikke, at denne anbefaling vil have nogen positiv effekt. Et er at anbefalingen vil medføre en betydelig nedgang i indkomst for udskænkingsstederne. Man fristes til at sige, at langt værre er de andre effekter, en begrænsning af udskænkingsstederne vil have. Vold- og sædelighedsforbrydelser sker i hjemmene efter udskænkingsstederne er lukket. En begrænsning af tiden for udskænkning af alkohol vil medføre flere og længerevarende hjemmefester, med en derved øget risiko for endnu flere volds- og sædelighedsforbrydelser. Så længe de fulde opholder sig på barerne, kan vi holde øje med dem. Det kan vi ikke, når festen rykker hjem. Hertil kommer, at en begrænset adgang til køb og udskænkning af alkohol vil medføre et større sort marked for alkohol samt en øget efterspørgsel på alternative rusmidler. Kunderne drives direkte videre til narkohandlerne. Måske vil alkoholforbruget blive begrænset, men narkotikamisbruget vil efter vores vurdering øges. Det må ikke ske.

Anbefaling 4: Hæv aldersgrænsen til 21 år og håndhæv den

Grønlands Erhverv ser med denne anbefaling samme negative konsekvens som ovenfor; væsentlig øget risiko for at de unge vil finde andre ulovlige veje til beruselse og lignende, herunder særligt øget forbrug af hash og narkotika.

At forbyde unge under 21 år at købe alkohol gør ikke, at de ikke drikker. Forbud = spænding. Det er vores opfattelse, at man kommer længst ved at ændre kulturen omkring alkohol fremfor blot at forbyde det. Ved at hæve aldersgrænsen til 21 år må man tværtimod forvente, at markedet for sort økonomi ved handel med stoffer og lignende vil eksplodere, til stor skade for Grønlands økonomi og samfundet generelt.

Der bør i stedet arbejdes for at indføre et nationalt ID kort, så det bliver nemmere for butikkerne at håndhæve aldersgrænsen på 18 år.

Anbefaling 5: Indfør forbud mod markedsføring

Grønlands Erhverv har ingen bemærkninger til denne anbefaling.

Anbefaling 6: Prisgennemgang med henblik på minimumspris

Detailhandlen er tidligere fremkommet med forslag til, at alkohol ikke skulle være tilbudsvare.

Konkurrencenævnet traf dengang beslutning om, at detailhandelen ikke måtte aftale, at der ikke skulle være tilbud på alkohol. Det ville være i strid med konkurrenceloven.

Branchen har ikke problemer med, at der fastsættes minimumspriser pr. genstand, men Grønlands Erhverv kan på ingen måde se, at der er belæg for at lave en prisgennemgang. Der vil godt kunne fastsættes minimumspriser uden at det offentlige skal gennemføre en prisgennemgang.

Anbefaling 7: Overvågning af pris

Grønlands Statistik overvåger i dag priser på henholdsvis alkohol og andre fødevarer, så disse tal findes i statistikbanken i dag.

Det er blot et spørgsmål om, om Naalakkersuisut/Inatsisartut vælger at hæve afgifterne, hvis der sker et skred i forhold mellem fødevarer og alkohol/tobak.

Det har tidligere vist sig, at en stigning på afgifterne medfører, at forbruget reduceres, men det har også den afledte effekt, at personer med alvorlige misbrug vælger alkoholen frem for fødevarer til deres børn og familie. Det kan være med til at skabe endnu større udfordringer for visse familier.

Anbefaling 8: Årlig justering af afgifter

Tiltaget vil sandsynligvis have en positiv effekt på forbruget af alkohol, men det vil også medføre en social slagside for de svageste familier i samfundet med sociale udfordringer, misbrug og mange børn. Man kunne med fordel simplificere de eksisterende afgifter.

Anbefaling 9: Familiestøtte til alle familier – særligt i barnets første 1000 dage

Grønlands Erhverv har ingen bemærkninger til denne anbefaling, men støtter den fuldt ud.

Anbefaling 10: Screening, kort intervention og henvisning til behandling

Grønlands Erhverv har ingen kommentarer til denne anbefaling, men støtter den fuldt ud.

Anbefaling 11: Styrk adgang til og oplysning om traume- og alkoholbehandling

Grønlands Erhverv har ingen kommentarer til denne anbefaling, men støtter den fuldt ud.

Anbefaling 12: Adgang til alkoholfri aktiviteter og mødesteder for familier

Grønlands Erhverv har ingen kommentarer til denne anbefaling, men støtter den fuldt ud.

Det er vores overbevisning, at denne type indsats vil have langt større effekt end forbud, begrænsning af salg osv.

Anbefaling 13: Adgang til alkoholfri aktiviteter og mødesteder for børn og unge

Grønlands Erhverv har ingen kommentarer til denne anbefaling, men støtter den fuldt ud.

Det er vores overbevisning, at denne type indsats vil have langt større effekt end forbud, begrænsning af salg osv.

Anbefaling 14: Alkoholfrie fællesskaber i folkeskoler og på ungdomsuddannelser

Grønlands Erhverv har ingen kommentarer til denne anbefaling, men støtter den fuldt ud.

Det er vores overbevisning, at denne type indsats vil have langt større effekt end forbud, begrænsning af salg osv.

Anbefaling 15: Labels med sundhedsinformation på alkohol

Denne anbefaling vil efter vores vurdering medføre stor gene for detailhandlen men ingen effekt for befolkningen. Der er indført labels på tobak, og dette har vist sig at være uden effekt for forbruget. Den byrde detailhandlen vil blive pålagt står på ingen måde til måls for den effekt, labels vil have.

Denne anbefaling bør udgå.

Anbefaling 16: Udvikling af oplysningsprogrammer

Grønlands Erhverv har ingen kommentarer til denne anbefaling, men støtter den fuldt ud.

Det er vores overbevisning, at denne type indsats vil have langt større effekt end forbud, begrænsning af salg osv.

Anbefaling 17: Sikre midler til at udvikle og formidle anbefalinger

Grønlands Erhverv har ingen bemærkninger til denne anbefaling.

Med venlig hilsen

Eva Jørgensen | Grønlands Erhverv